

A Távol-Kelet módszerein is kapnak napjainkban az összeszedettség és a belső nyugalom elérése céljából. De ezek, ha az indulásban segítenek is, az imádság létrejöttéhez elégtelenek. Az ima elsősorban nem emberi mű. Ahhoz, hogy az imádkozó felemelkedjék a húsvét éltető dinamizmusáig, természetfeletti segítség kell. „Ami veled történik — írja —, az az üdvtörténet egy darabja.”

Bár szerzőnk szól a celibátusról, és a szerzetesi lelkiélet irodalmát nagy mértékben felhasználja, könyve minden istenkereső hívőnek való. Az imára a szerzetesházakon kívül is nagy éhség tapasztalható. Sok más egyéb mellett erről tanúskodnak a Taizé felé menetelő fiatalok. Ebben a műben találkozhatnak az ima mélységeivel. Megtálalhatják benne az imádság dogmatikájának, aszketikájának és misztikájának nem tudományos rendszerességű, hanem életszerű ötvözetét.

K. G.

Gallus Tibor: Die „Frau“ in Gen 3,15. Carinthia, Klagenfurt 1979.

A már hosszabb ideje Németországban élő magyar jezsuita szerzőnek ez a német nyelvű könyve 1949 és 1976 közt megjelent, hat kötetre terjedő exegetikus-teológiai kutatásainak végeredményeit szűri le. Ter 3,15-nek (az „asszonyról” szóló jövendölésnek) katolikus és evangélikus értelmezéseit vizsgálta. Először rámutat a bűnbeesésről szóló elbeszélés történeti jellegére. Majd sorra veszi Ter 3,15-nek mint messiási jóslatnak értelmezését bibliai célzásokban, az egyházatyák tanításában, katolikus és evangélikus szentírásmagyarázóknál. Az evangélikus exegézis a felvilágosodástól mindmáig elutasította a messiási értelmezést. Ez az állásfoglalás nyilvánvalóan nem maradt befolyás nélkül az utóbbi évtizedek katolikus szentírásmagyarázatára sem. — A szerző nézete szerint a szóban forgó szentírási hely értelmezésének hermeneutikus elve az, hogy a szöveget — föltételezve sugalmazott voltát — a kinyilatkoztatás egészével való összefüggésében kell nézni. Teljes értelmét csak az újszövetségi beteljesedés fényében ismerhetjük fel félreérthetetlenül. A büntető ítélet kettős réteget tartalmaz: Szó szerint értelme: természetes ellenségeskedés az ember és a kígyó között; átvitt értelme: halálos ellenségeskedés az Asszony és Fia meg a kígyó jelképezte csábító, a Sátán között. Ezen az alapon cáfolja és (147—151) röviden megválaszolja a krisztológiai—mariológiai értelmezés ellen felhozott kifogásokat. — Ebben az ún. protoevangéliumban a szerző már biblikus alapot lát a Mária szűzi istenanyaságáról, szepőlőten fogantatásáról és mennybeviteléről szóló tanításhoz. Hogy a kígyó nem tud az Asszony „sarkába harapni”, az szerinte utalás arra, hogy Mária nem halt meg. — A befejezés azt fejtegeti, hogyan vett részt Mária a megváltás művében, amennyiben — Krisztus megváltó engedelmességének erejében — engedelmesen ígert mondott arra, hogy a Messiás anyja legyen, minden következményével együtt.

A szerző érdeme a roppant gazdag teológiatörténeti anyag összegyűjtése, valamint kiértékelése. Ez utóbbi folyamán olyan szempontokat juttat érvényre, amelyek mellett az egyházi hagyományhoz is hű biblikus teológia nem haladhat el észrevétlenül.

Franz Dander